

Regullat praktike të Islamit

Bismilahi Rrahmani Rrahim

Falenderimet i takojnë Allahutkrjuesit të gjithësisë, i Cili ka lejuar të mirat dhe ka ndaluar të këqijat, paqja dhe bekimi qofshin gjithmonë mbi udhërrëfyesin dhe pishtarin ndriçues, profet Muhamedin, mbi familjen e tij të nderuar e të pastër dhe mbi shokët e tij të zgjedhur.

Prej disa vitesh, në qendrën e udhëheqësit të ymetit Islam, Ajetullah Sejid Ali Khaminej El- Husejni, kanë ardhur shumë pyetje rreth çështjeve të sheriatit. Këto pyetje u shtuan dhe vazhdojnë të shtohen derisa arriten në dhjetra mijë pyetje. Për këtë Ajetullah Khaminej iu përgjigj në bazë të mendimit të tij disa pyetjeve e disa të tjerave në bazë të mendimit të fakihut bashkohor dhe i vetmi i këtij zamani, themeluesi i Republikës Islame, imam Ruhullah El- Musavij Khomeini. Duke u bazuar në përgjegjësinë që kemi para Allahut (xh.sh.), e pamë të arsyeshme që të përkthejmë disa pyetje dhe përgjigje teologjike të imam Khaminej, me qëllim që edhe besimtarët shqiptarë të njihen me rregullat e teologjisë dhe të predikojnë ibadetet e tyre në bazë të këtyre pyetjeve. Edhe pse janë të pakta, lusim Allahun e plotfuqishëm që të na mbarësojë në përkthimin e më shumë pyetjeve dhe përgjigjeve teologjike.

LIBRI I TAKLIDIT

PYETJE: Pas disa javësh vajza ime plotëson moshën e bulugit(kjo është mosha në të cilën është detyrë kryerja e ibadeteve siç janë: namazi, agjërimi, etj.) dhe për atë është obligim që të zgjedhë "merxhan" e taklidit. Përderisa kjo është e vështirë për vajzën që ta kuptojë, ju lutemi që orientoni se ç`farë duhet të bëjë ajo?

PËRGJIGJE: Nëse ajo nuk është e vetëdijshme për detyrat e saj rreth sheriatit, atëherë është detyra juaj që tia kujtoni dhe ta udhëzoni për këtë çështje.

PYETJE: A është mëkatar ai person i cili nuk i mëson çështjet e domosdoshme të sheriatit?

PËRGJIGJE: Nëse ai veprim është shkak i lënies së vaxhibit dhe i veprimit të haramit, ai person është mëkatar.

PYETJE: Disa persona të cilët nuk kanë dijeni të mjaftueshme rreth sheriatit, kur i pyesim për mukaledin (teolog i lartë) e tyre ata përgjigjen se nuk e dimë ose thonë se ne bëjmë taklid filan merxha, por ata as nuk illexojnë mendimet e tij e as nuk i zbatojnë ato. Ç`farë hukmi kanë veprat e tyre?

PËRGJIGJE: Nëse veprat e tyre janë në përputhje me ihtijatin apo me realitetin, apo me fetvat e muxhtehidit i cili është detyrë që të ndiqet, ato vepra kanë hukmin e rregullsisë.

PYETJE: A lejohet taklidi i muxhtehidit i cili nuk ka arritur në gradën e merxhas dhe për atë nuk gjindet libër teologjie?

PËRGJIGJE: Nëse për mukelifin gjinden argumenta të cilat konstatojnë se ai është muxhtehid grumbullues i kushteve, nuk ka problem në taklidin e tij.

PYETJE: A lejohet taklidi i dijetarëve që ndodhen në shtetet e tjera dhe nuk gjinden mundësi për të shkuar tek ai?

PËRGJIGJE: Taklidi i muxhtehidit grumbullues i kushteve në çështjet e shariatit, nuk është i kushtëzuar në qënien e muxhtehidit prej banorëve të një shteti ku banon mukelifi, apo të jetë prej banorëve të zonës së tij.

PYETJE: A është kusht që merxha të jetë më i dituri në mes tjerëve?

PËRGJIGJE: Ahvat të bëhet taklidi i atij që është më i ditur në ato çështje që gjinden ndryshime mes fetvas së atij që është më i ditur me fetavat etjetrit.

PYETJE: Cilin duhet të bëjmë taklid?

PËRGJIGJE: Është obligim që të bëhet taklid muxhtehidi që është grumbullues i kushteve të merxhas dhe ahvat duhet të jetë më i dituri.

PYETJE: Cilat janë rrugët për të zgjedhur merxhan e duhur dhe për të mësuar fetavat e tij?

PËRGJIGJE: Njohja e ixhtihadit dhe e diturisë së merxhas së taklidit duhet të jetë me eksperiment, ose me arritjen e bindjes, ose me dëshminë e dy dëshmitarëve prej të njohurve në dijeni.

Mësimi i fetavave të tij arrihet nëpërmjet dëgjimit të tij, transmetimit të dy personave të drejtëve, ose me transmetimin e një personi të drejtë, ose me transmetimin e një të besueshmi, ose me leximin e risaletu amelijeh (libri që përmban fetavat e merxhas).

PYETJE: A lejohet ndryshimi i taklidit nga ai që është më i dituri tek ai që është më pak i ditur?

PËRGJIGJE: Ndryshimi është në kundërshtim me ihtijatin dhe ahvat nuk lejohet nëse mendimi i atij që është më i ditur është ndryshe nga mendimi i atij që është më pak i ditur.

KAPITULLI I PASTËRTISË

PYETJE: A është e detyrueshme që rrobat e lara për shkak të ndytësisë që gjindet mbi to të shtrydhen jashtë ujit, apo ato pastrohen kur shtrydhen benda në ujë?

PËRGJIGJE: Nëse rrobat lahen me ujë të rrjedhshëm apo me ujë të bollshëm (kurrin), nuk është e kusht që ato të shtrydhen, por mjafton çdo lloj veprimi i cili shkakton daljen e ujit nga rrobat si p. sh. shkundja e fortë.

PYETJE: A janë të rregullt abdesi dhe gusli (larja) nëse përdoret uji i detit i cili përmban sasi të madhe kripe?

PËRGJIGJE: Sasia e kripës që ndodhet në të nuk është penguese në quajtjen e tij ujë i pa përzier dhe mjafton mendimi i njerëzve në konstatimin e këtij uji.

PYETJE: Nëse duam të lajmë qilimat ose tapetat e ndytaduke përdorur ujin e çesmeve, a pasrohen këto sende vetëm me ecjen e ujit mbi to apo duhet të ndahet uji nga ato?

PËRGJIGJE: Nuk është kusht që gjatë pastimit me ujin e çesmeve të ndahet uji nga sendet, por këto sende pastrohen nëse uji mbërrin në vendin ku ndodhet ndytësira dhe mbasi është zhdur ndytësira.

PYETJE: Që të pastrohen pastrohen këmbët është kusht që të ecet pesëmbëdhjetë hapa. A plotësohet ky pastrim me zbritjen e ndytësirës apo me qëndrimin e saj? A pastrohen këmbët nëse zbret ndytësia prej gjarë përshkimit të pesëmbëdhjetë hapave?

PËRGJIGJE: Nuk është e domosdoshme që të përshkohet pesëmbëdhjetë hapa, por mjafton të përshkohet ajo sasi hapash që gjatë tyre të zbresë ndytësirë edhe nëse ajo ndytësi zbret në përshkrimin e më pak se pesëmbëdhjetë hapave.

PYETJE: A konsiderohen rrugët e shtuara me zift apo me të tjera lëndë prej tokës pastruese ku nëse ecet mbi pastrohen shputat e këmbëve?

PËRGJIGJE: Rruga e shtruar me zift apo me lëndë të tjera nuk është pastruese për shputat e këmbëve dhe as për këpucët apo llojet e tjera që vishen në këmbë.

PYETJE: A është dielli prej pastruesve? Dhe nëse është i tillë, cilat janë kushtet që ai ti pastrojë sendet?

PËRGJIGJE: Dielli pastron tokën, dhe çdo send të palëvizshëm siç janë: ndërtesat dhe çka bashkohet me to si p. sh. dyert. Kusht në pastrim është heqja e ndytësisë dhe kur të lindë dielli, tek vendi i ndytësisë të ketë lagështi.

PYETJE: Si pastrohen rrobat me ngjyra mbi të cilat gjindet ndytësi dhe gjatë larjes ngjyra e tyre ngjyros ujin?

PËRGJIGJE: Nëse ngjyra e rrobave nuk është e atillë sa që uji të quhet i përzier, ato pastrohen duke hedhur ujë mbi to.

PYETJE: Një person për tu pastruar nga xhynybi e vendos ujin në një enë, dhe gjatë larjes në këtë enë bien pika uji prej trupit të tij. A mbetet uji i pastër? Dhe, a gjindet pengesë për plotësimin e pastrimit?

PËRGJIGJE: Nëse pikat e ujit që bien në enë janë prej trupit të pastër atëhere edhe këto pika janë të pastra dhe nuk gjindet asnjë pengesë për të plotësuar guslin me atë ujë.

RREGULLAT E ABDESIT

PYETJE: Unë mora abdes me nijet për të falur namazin e akshamit, a është e lejueshme për mua që të prek Kur'anin (shkronjat e tij) dhe të fal namazin e jacisë?

PËRGJIGJE: Mbasi abdesi merret në mënyrë të saktë dhe nuk është prishur, është e lejueshme që të veprohet çdo lloj veprimi i kushtëzuar me pastërtinë.

PYETJE: Një person vendos mbi kokë paruke, dhe nëse e heq atë gjindet ofendim për atë. A është e lejueshme që ai ta bëjë me`hin(fshirjen) mbi paruket?

PËRGJIGJE: Nuk është e lejueshme të bëhet mes`h mbi paruket dhe ato duhet të hiqen në kohën e mes`hit me qëllim që mes`hi të bëhet mbi lëkurë, por nëse me heqjen e tyre gjindet vështirësi dhe ofendim,atëhere lejohet që paruket të mos hiqen.

PYETJE: Një person thotë se: është e detyrueshme që të hidhet dy herë ujë mbi fytyrë gjatë abdesit, dhe e treta herë e prish abdesin. A është e vërtetë kjo?

PËRGJIGJE: Nuk gjindet problem për hedhjen e ujit dy herë apo më shumë mbi fytyrë dhe mbi krahë, por larja e fytyrës apo e krahëve më tepër se dy herë nuk lejohet.

PYETJE:A janë penguese për depërtimin e ujit yndyrnat që prodhon trupi dhe ato gjinden mbi flokë apo mbi lëkurë?

PËRGJIGJE: Ato nuk janë penguese vetëm nëse ato janë në atë sasi sa që mukel-lifi i quan penguese.

PYETJE:Për një pjesë kohe unë nuk e bëja fshirjen e këmbëve deri tek majat e gishtave, por fshija pjesën e sipërme të këmbës dhe një pjesë të gishtave. A është i rregullt ky mes`h? dhe nëse ka qenë i pa rregullt, a është e detyrueshme që ti fal kaza ato namaze apo jo?

PËRGJIGJE: Nëse është i bindur semes`hi nuk ka qenë deri tek majat e gishtërinjve abdesi i tij është i parregullt. Nëqoftëse gjindet dyshim se a është kryermes`hi deri tek majat e gishtërinjve apo jo, atëherë abdesi dhe namazi i tij janë të rregullt.

PYETJE: Disa gra thonë se ngjyra që vendoset mbi thonjtë (maniqyri) nuk janë pengesë për abdesin dhe po ashtu thonë se mes`hi mbi çorapet e hollë është i lejueshëm. Cili është mendimi juaj për këto?

PËRGJIGJE: Nëse ato ngjyra janë penguese për depërtimin e ujit, abdesi është i parregullt. Mes`hi mbi çorapet e hollë nuk është e lejueshme sado të hollë të jenë.

PYETJE: Një person që është i pa aftë për të marrë abdes fton një person tjetër por nijetin e bën vetë ai. Nëse është i pa aftë të bëjë mes`hinzëvendësi i tij i kap dorën atij dhe e kryen vetë mes`hin , dhe nëse është i pa aftë zëvendësi i tij merr lagështirë nga dorat e tij dhe kryen mes`hin . Nëse ai person nuk ka dorë ç`farë bëjë?

PËRGJIGJE:

PYETJE: A është i mjaftueshëm abdesi që merret para namzit të ylesë dhe ikindisë për të falur namazin e ashmit dhe të jacisë dhe nuk ka bërë asgjë prej atyre që e prishin abdesin?

PËRGJIGJE: Nuk është e detyrueshme që të merret abdes për çdo namaz dhe është e lejueshme që ti falë namazet me një abdes nëse nuk e ka prishur atë.

PYETJE: A lejohet të merret abdes para hyrjes së kohës së namazit?

PËRGJIGJE: Nuk ka problem të merret abdes nëse koha e namzit është e afërt.

PYETJE: Nëse arrijmë në një vend pa ujë dhe kur kërkojmë gjejmë ujë të pirsr. A mund të marrim tejemum apo të marrim abdes me atë ujë?

PËRGJIGJE: Nëse uji është i pastër dhe nuk gjinden dëme në përdorimin e tij, është e detyrueshme të merret abdes.

PYETJE : A është abdesi mustehab ne vetvete, dhe a është e rregullt të merret abdes me nijetin e pastërtisë para ardhjes së kohës së namazit dhe të falet me atë abdes?

PËRGJIGJE: Qëllimi i abdesit është pastërtia e konstatuar me shariat dhe është e lejueshme të falet namzi me abdes istihbabi.

PYETJE: A është kusht që në rregullsinë e abdesit që uji të ecë mbi krahë gjatë abdesit, apo mjafton nëse bëhet fshirja me dorë të lagur?

PËRGJIGJE: Vërtetësia e larjes është me arritjen e ujit tek ato organe, qoftë kjo arritje edhe me anë të fshirjes, por mes`hi vetëm me dorë të lagur është i pa mjaftueshëm.

PYETJE: A është e lejueshme në abdes që mes`hi i kokës të bëhet me dorën e majtë ashtu siç bëhet me dorën e djathtë? A është e lejueshme që mes`hi të kryhet duke filluar nga pjesa e poshtme e të mbaroi tek ajo e sipërmja?

PËRGJIGJE: Nuk ka problem për kryerjen e mes`hit me dorën e majtë edhe pse është e vështirë të kryhet me të djathtën. Dhe el- ehvat është që tëmes`hi fillojë nga lart dhe të përfundojë poshtëposhtë, pra nga maja e kokës e deri tek fillimi i ballit, edhe e kundërta është e lejueshme.

PYETJE: Ç`farë rregulli gjindet kur gjatë abdesit apo guslit gjindet ndërprerje kohore?

PËRGJIGJE: Prezenca e ndërprerjes kohore në gusl nuk shkakton problem, ndërsa tek abdesi, nëse kjo ndërprerje zgjat deri në tharjen e organeve të mëparshme, ky abdes është i pa rregullt.

PYETJE: Një person kreu guslin e xhynybit dhe mbas 3 apo 4 orësh ai don të falet, por dyshon, a është bërë i pavlefshëm gusli i tij apo jo. A gjindet problem nëse ai merr abdes ihtijaten?

PËRGJIGJE: Në këtë çështje nuk është e detyrueshme që të marrë abdes, por nuk ka problem nëse zbaton ihtijatin.

PYETJE: Çfarë rregulli gjindet nëqoftëse një organ i abdesit ndytësohet mbas marrjes së abdesit?

PËRGJIGJE: Kjo nuk ndikon në rregullsinë e abdesit, është e detyrueshme që ai organ të pastrohet para namazit.

PYETJE: A janë problematike për mes`hin pikat e ujit që gjinden mbi këmbë?

PËRGJIGJE: Është e detyrueshme që këmbët të thahen para kryerjes së mes`hit, me qëllim që fshirësi (dora e lagur) të ndikojë mbi të fshirin (këmba) dhe jo e kundërta.

PYETJE: A lihet pa kryer mes`hi i këmbës së djathtë nëse dora e djathtë është e prerë e tëra?

PËRGJIGJE: Mes`hi nuk lihet, ai kryhet me dorën e majtë.

PYETJE: Çfarë rregulli gjindet për atë person i cili ka qenë i pa ditur se abdesi i tij ka qenë i pa rregullt dhe këtë gjë e kupton mbasi e përfundon abdesin?

PËRGJIGJE: Është e detyrueshme që ai person të marrë edhe njëherë tjetër abdes, po ashtu t'i kryejë përsëri ato veprime që janë të kushtëzuara me pastërtinë siç është namazi.

PYETJE: Nëse mbi një organ abdesi gjindet plagë nga e cila vazhdimisht ka rrjedhje dhe kjo rrjedhje është e vazhdueshme edhe kur vendos fasho, atëhere sit ë marrë abdes?

PËRGJIGJE: Është e detyrueshme që ai person të zgjedhë fashon nga e cila nuk depërton gjaku, si p. sh. plasmasi.

PYETJE: A është mekruh tharja e organeve të abdesit mbas përfundimit të tij apo është mustehab?

PËRGJIGJE: Nëse për këtë veprim përdoret mendil ose send tjetër prej lecke, atëhere nuk ka problem.

PYETJE: A është boja e flokëve që përdorin gratë për lyerjen e flokëve dhe të vetullave problematike për abdesin dhe për guslin?

PËRGJIGJE: Nëse kjo bojë nuk përmban lëndë penguese për ujin që të depërtojë në lëkurë, atëhere abdesi dhe gusli janë të rregullt.

PYETJE: A është boja e shkrimit prej atyre që e bëjnë të pa rregullt abdesin nëse ajo ndodhet mbi dorë?

PËRGJIGJE: Nëse është penguese për ujin që të depërtojë në lëkurë abdesi është i parregullt. Zgjidhja e kësaj çështje është në dorë të mukt-lifit.

PYETJE: Ç`farë të bëjë ai person i cili kur merr abdes dhe që të bindet se janë larë të gjitha organet kërkon një kohë më të gjatë se sa ajo e njohura për abdesin?

PËRGJIGJE: Është detyrë për atë person që t`i shmanget vesvesit, për këtë ai nuk duhet të interesohet për vesveset e shejtanit dhe të mundohet që të marrë abdes për aq kohë sa është e detyrueshme për abdesin.

PYETJE: Ju lutemi të sqaroni dallimin në mes abdesit të meshkujve dhe atij të femrave.

PËRGJIGJE: Nuk gjindet dallim në mes abdesit të meshkujve dhe atij të femrave me përjashtim se për meshkujt është mustehab që kur të lajnë krahët të fillojnë nga ana e sipërme e tyre dhe për femrat është mustehab që të fillojnë larjen e krahëve nga ana e poshtme e tyre.

PREKJA E EMRAVE TË ALLAHUT (XH.SH.) DHE I AJETEVE TË KUR`ANIT

PYETJE: A lejohet që personat pa abdes të prekin emrat, si p.sh. Abdullah apo Habibilah?

PËRGJIGJE: Nuk i lejohet të papastërve që të prekin emrat e Allahut, edhe nëse këto emra të jenë pjesë e emrit të përbërë.

PYETJE: A është e lejueshme që një femër e cila ndodhet në fazat e menstruacionit të vendosë në qafë farse mbi të cilën gjindet e shkruar emir i bekuar i profetit Muhamed (s.a.a.)?

PËRGJIGJE: Nuk gjindet problem që ajo të vendosë në qafë këtë varse, por nuk duhet që emri i shkruar mbi të të mos preki trupin.

PYETJE: A është prekja e shkrimit të Kur`anit nga të papastrit e veçantë për Kur`anin, apo përfshin edhe librat e tjerë në të cilët gjinden ajete,panoramat, apo gdhendjet në mure e në vende të tjera?

PËRGJIGJE: Nuk është e posaçme vetëm për Kur`anin, por përfshin çdo gjë mbi të cilat gjinden ajetet e Kur`anit, qofshin në gazeta apo revista apo panorama apo të gdhendura mbi mure apo në vende të tjera.

PYETJE: A është e domosdoshme për ata persona të cilët përdorin makinat e shkrimit për shkrimin e emrave të Allahut apo shkruajnë ajete Kur`ani apo emrat e masumëve (a.s.), që të jenë me abdes?

PËRGJIGJE: Nuk është kusht që ata të jenë me abdes kur shkruajnë, por atyre nuk u lejohet prekja e shkrimit nëse janë pa abdes.

PYETJE: Disa shkresa zyrtare në institucione zbukurohen me vendosjen e stemës së RII, ose gjindet shprehja “Huve Shafij” e cila gjindet mbi letrat e spitaleve apo mbi rreçetat. Çfarë rregulli gjindet për këto letra mbs përdorimit të tyre, a lejohet që të hidhen apo të ngjyrosen me gjak?

PËRGJIGJE: Zbukurimi i letrave zyrtare me emrat e Allahut nuk është problem, por është e domosdoshme që ato letra të mbrohen nga papastërtitë dhe ndytësitë.

PYETJE: A lejohet hedhja e pullave postare mbi të cilat gjinet i shkruar emir i Allahut? A lejohet prekja e tyre kur jemi pa abdes?

PËRGJIGJE: Nuk lejohet prekja e emrave të Allahut kur jeni pa abdes, as të ndytesohen dhe as të hidhen në vende që janë ofenduese dhe poshtëruese për to.

PYETJE: A lejohet prekja e fjalëve të gdhendura mbi unaza?

PËRGJIGJE: Nëse janë fjalë të cilat kanë si kusht pastërtinë për ti prekur nuk lejohet prekja e tyre.

PYETJE: A lejohet shkrimi i emrave të profetëve dhe i ajeteve të Kur'anit nëpër ato gazeta të cilat mund të digjen ose mund të shkilen?

PËRGJIGJE: Nuk gjindet problem nga ana e sheriatit nëse shkruhen ajete apo emrat e të pastërve nëpër gazeta apo revista etj..., por është e detyrueshme që ato emra të mbrohen nga çdo gjë që është ofenduese për ato dhe nuk lejohet të preken nëse nuk gjindet pastërti.

PYETJE: A lejohet që letrat mbi të cilat gjindet emri i Allahut të hidhen në lumenj apo në liqene? A konsiderohet ky veprim ofendues?

PËRGJIGJE: Nuk ka problem nëse ato letra hidhen në lumenj apo në liqene. Dhe ky veprim nuk konsiderohet ofendues.

PYETJE: Cilët janë ato emra të shenjtë të cilët është e detyrueshme të respektohen dhe është e ndaluar që të preken pa abdes?

PËRGJIGJE: Nuk lejohet të preken pa abdes emrat e Allahut, emërtimet e sifatëve të veçanta Tij, dhe është ihtijjat që këtu të përfshihen edhe emrat e pejgamberëve dhe i imamëve të pastër (a. s.) me emrat e Allahut (xh.sh.).

PYETJE: Cila është ajo mënyrë sipas sheriatit për të fshirë emrat e Allahut dhe të ajeteve që gjindet nëpër fleta? A lejohet djegja e letrave mbi të cilat është i shkruar emri i Allahut ose i ajeteve të Kur'anit?

PËRGJIGJE: Nuk ka problem nëse ato letra groposen në tokë ose të shndërrohen në brumë me ujë. Ndërsa djegja e tyre është problem dhe nëse quhet ofendim ajo nuk lejohet. Djegja mund të përdoret nëse është e domosdoshme dhe nuk është e mundshme që ajetet apo emrat e bekuar të priten.

RREGULLAT E GUSLIT TË XHINYBIT

PYETJE: A është e lejueshme që një person muxhnib të falet me tejemum dhe me ndytësinë e trupit dhe të rrobave të tij nëse koha e namazit është e shumë e shkurtër?

PËRGJIGJE: Nëse koha nuk është e mjaftueshme për të pastruar trupin dhe rrobat, apo për ti ndërruar ato të falet me tejemumin e marrë në vend të guslit të xhinybit dhe nuk e detyrueshme që ai të bëjë kaza.

PYETJE: Nëse dërgohet sperma në brendësi të mitrës pa mardhënie, a është i detyrueshëm gusli në këtë rast?

PËRGJIGJE: Me këtë veprim nuk vërtetohet xhinybi.

PYETJE: A është e detyrueshme për gratë që të kryejnë guslin e xhinybit mbas kontrollit mjeksor i cili bëhet me anë të aparateve mjeksore?

PËRGJIGJE: Nuk është i detyrueshëm gusli përderisa nuk ka dalë spermë.

PYETJE: Nëse organi i mashkullit hyn në atë femrës pak gjë dhe nuk del spermë nga mashkulli e as femra nuk ka arritur në gjendjen e kënaqësisë. A është i detyrueshëm gusli për femrën, apo vetëm për mashkullin? Apo është i detyrueshëm për të dy së bashku?

PËRGJIGJE: Në çështjen e përmendur gusli është i detyrueshëm për të dy së bashku.

PYETJE: Përsa i përket ihtilamit të grave, kur është i detyrueshëm gusli i xhinybit për ato? A është menjë lagështia që del gjatë ledhatimit që i bëjnë burrat atyre, por gruas nuk i ndodh dridhje e trupit e as nuk arrin në kulmin e qejfit? Si vërtetohet xhinybi tek femrat që nuk kryejnë mardhënie seksuale?

PËRGJIGJE: Nëse ndonjë grua shikon ndikime uji mbi rrobat e saj kur ngrihet nga gjumi është e detyrueshme që ajo të kruejë guslin e xhinybit. Ndërsa lagështira që del mbas ledhatimeve është menjë nëse dalja e tij është e shoqëruar me dridje të trupit dhe femra arrin në kulmin e qejfit.

PYETJE: A është i detyrueshëm gusli për ato vajza të cilave ndjejnë për shehvetu kur lexojnë ndonjë libër garami apo për shkak të diçkaje tjetër? Nëse është i detyrueshëm gusli, atëhere cili është ai gusël?

PËRGJIGJE: Nuk është i lejueshëm leximi i librave që shkaktojnë shehvetu. Është i detyrueshëm gusli i xhinybit nëse del menjë.

PYETJE: Nëse një grua lahet menjëherë mbas pëfundimit të mardhënieve seksuale dhe menjë i burrit qëndroi në mitrën e saj, a është i rregullt gusli nëse kjo menjë del mbas guslit? A është e pastër, apo e ndytë kjo menjë që del jashtë?

PËRGJIGJE: Menjë që del jashtë është i ndytë, por nëse kjo menjë del nga gruaja mbas larjes është e burrit, nuk është e detyrueshme që të lahet përsëri.

PYETJE: A është e detyrueshme për një grua e cila ndodhet në ciklin e menstruacionit që të kryejë guslin e xhynybit mbas pastrimit prej ciklit, apo nuk është i deturueshëm gusli përshkak se ajo ka qenë e papastër?

PËRGJIGJE: Është e detyrueshme që të kryejë guslin e xhynybit në shtesë të guslit të ciklit. Po ashtu është e lejueshme që ajo të mjaftohet me guslin e xhynybit, por ehvat ajo të bëjë nijet të dy guslet së bashku para se të fillojë për kryerjen e tyre.

PYETJE: A është menj lagështia që nga bashkëshorti kur puth bashkëshorten e tij?

PËRGJIGJE: Nëse dalja e tij nuk është me dufuk dhe nuk është i shoqëruar me dridhje, ai nuk është menj.

PYETJE: Unë jam një dijalë i ri dhe jetoj me një familje të varfër. Shpesh herë del nga unë menj dhe unë kam turp që të lahem çdo ditë. Ju lutemi që të na udhëzoni se ç`farë të bëj?

PËRGJIGJE: Nuk duhet të ketë turp për të zbatuar detyrat e sheriatit dhe turpi nuk është justifikim për të lënë detyrat e sheriatit. Nëse ty nuk të gjindet kushtet dhe mundësitë për kryer guslin e xhynybit, atëhere është detyrë e jotja që të marrësh tejemum në vend të guslit me qëllim që të falesh dhe të agjërosh.

PYETJE: A është vaxhib që gjatë guslit të jemi të drejtuar nga kibleja, apo është mustehab?

PËRGJIGJE: Nuk është e detyrueshme drejtimi nga kibleja gjatë guslit.

PYETJE: Nëse një personi që po kryen guslin ndodh hadethul asgar, a të kthehet nga fillimi për tu larë?

PËRGJIGJE: Nuk është obligim që të kthejë guslin, por e plotëson atë. Por ky gusël nuk është i mjaftueshëm për abdes dhe nuk falet e as nuk duhet të veprojë asnjë veprim i cili ka si kusht pastërtinë.

PYETJE: Lagështia ngjashme me meijun të cilën një person e shikon mbas kryerjes së ujit të hollë, por ajo del pa shehvetu, a ka të njëjtin rregull si ai i menjut apo jo?

PËRGJIGJE: Ajo nuk ka të njëjtin rregull sit ë menjut, vetëm nëse është i bindur se ajo është menj dhe dalja e saj është e shoqëruar me shenjat e caktuara me sheriat.

PYETJE: Nëse bashkohen disa larje , e deturueshem, mustehab, apo e zakonshme, a është mjaftuese njëra prej tyre për të tjerat?

PËRGJIGJE: Nëse në mesin e tyre gjindet gusli i xhynybit dhe ai person e bën nijet kryerjen e tij, atëhere ai është i mjaftushëm për të tjerët.

PYETJE: A janë të mjaftushëm guslet e tjera për abdesin me përjashtim të guslit të xhynybit?

PËRGJIGJE: Alel ahvat nuk janë të mjaftueshëm.

PYETJE: Sipas mendimit tuaj të nderuar, a është kusht që uji të rrjedhë mbi trup gjatë kryerjes së guslit të xhynybit?

PËRGJIGJE: Qëllimi është pasrimi i trupit nëpërmjet guslit dhe rrjedhja e ujit mbi trup nuk është kusht.

PYETJE: Nëse një person e din se nëse dotë kryejë mardhënie me gruan e tij ai nuk do të gjejë ujë për tu larë, ose koha për tu larë nuk është e mjaftueshme për larjen dhe namazin, a është e lejueshme për atë që të kruejë mardhënie?

PËRGJIGJE: Nëse ka mundësi që të marrë tejemum kur gjindet pamundësi për larjen, nuk ka problem në kryerjen e mardhënieve.

PYETJE: Unë jam një djalë njëzet e një vjeçar dhe që pej një periudhe kohe filluan të më bien flokët gjë që më shkaktoi mërziti. Për këtë vendosa të shkoj në klinikën ku millen flokë me qëllim që tëmbjell flokë në kokën time. Pyetja është: A është i rregullt gusli nëse flokët e mbjella pengojnë depërtimin e ujit lëkurë në disa pjesë të kokës?

PËRGJIGJE: Nëse flokët e mbjella nuk mund të hiqen , ose nëse hiqen të shkaktojnë vështirësi të rënda dhe se uji nuk depërton në lëkurë gjatë kryerjes së guslit, atëhere gusli juaj është i rregullt.

PYETJE: A është e mjaftueshme renditja gjatë guslit në mes kokës dhe organeve të tjera të trupit, apo është e domosdoshme që të bëhet edhe renditja e anës së djathtë dhe asaj të majtë?

PËRGJIGJE: Është e domosdoshme që të bëhet edhe renditja e dy anëve duke larë më parë anën e djathtë dhe pastaj të majtën.

PYETJE: a gjindet problem nëse lajë në fillim shpinën kur dua të kryej guslin me renditje dhe pastaj të bëj nijetin e kryerjas së guslit me renditje?

PËRGJIGJE: Nuk ka problem në larjen e shpinës apo të një organi tjetër të trupit para se të bëhet nijeti dhe të fillohet gusli me renditje. Gusli me renditje veprohet në këtë mënyrë: në fillim bëhet nijeti, pastaj lahet koka së bashku me qafën, pastaj lahet ana e djathtë e trupit duke filluar nga supet e deri tek majat e gishtavedhe pas saj ana e majtë në të njëjtën mënyrë si ana e djathtë dhe kështu gusli juaj është i rregullt.

PYETJE: A është obligim për gratë që të gjatë guslit të lajnë të gjitha flokët? A gjykohet i parregullt gusli nëse uji nuk in përfishin të gjitha flokët duke ditur se uji ka arritur deri në lëkurën e kokës?

PËRGJIGJE: Është obligim me ahvat vuxhubenqë të lahen të gjitha flokët.

Ç`FARË DUHET VEPRUAR NËSE GUSLI ËSHTË I PARREGULLT?

PYETJE: Ç`farë rregulli gjindet për atë person i cili a mbërritur në moshën e teklifit dhe ka qenë i pa ditur rreth domosdoshmërisë së guslit dhe mënyrën e kryerjes së tij. Kjo gjendje zgjati dhjetë vjet dhe pastaj e mësoi domosdoshmërinërrethçështjes së taklidit dhe të guslit. A duhet ti kryejë kaza namazet dhe agjërimet e këtyre viteve?

PËRGJIGJE: Është obligim që ti falë kaza ato namaze dhe poashtu agjëriminnëse ka qenë i ditur se ka ndodhur xhynybi gjatë ëndërrimeve apo për shkaqe të tjera

PYETJE: Një person i cili ka qenë i paditur për çështjet e guslit dhe eatë e kryente gabimisht dhe në mënyrë tëparregullt. Ç`farë rregulli gjindet për namazet që ai ka falur në këtë gjendje?

PËRGJIGJE: Namazi që falet me gusël të parregullt gjithashtuësthtë i parregullt, prandaj është obligim që të rikthehet, ose falet kaza.

PYETJE: Unë po kryeja në gusël të obligueshëm, dhe mbasi dola nga banjoja mu kujtua se nuk e kryer renditjen dhe supozoja se nijeti i enditjes është i mjaftueshëm dhe për këtë nuk e kryer herë tjetër. Tani nuk di se ç`farë të veproj. A është obligim për mua që ti fal kazatë gjitha namazet e falura kur isha në këtë gjendje?

PËRGJIGJE: Nse ti supozon se ato ç`farë ke vepruar gjatë guslitdhe ato ibadete që kreve i konsideroje të sakta, atëhere nuk është obligim që të veprosh asgjë. Ndërsa, nëse teksti është krijur bindja se gusli ka qenë i parregullt, atëhere është obligim që ti falësh kaza të gjitha namazet e mëparshme.

PYETJE: Më parë unë kryeja guslin e xhynybit në këtë mënyrë : së pari laja anën e djathtë të trupit, së dyti laja kokën dhe së treti laja anën e majtë të trupit dhe nuk kam pyetur për sqarime rreth mënyrës së kryerjes së guslit. Ç`farë rregulli kanë namazet dhe agjërimet e mia?

PËRGJIGJE: Gusli i kryer në mënyrën e lartëpërmendur është i parregullt sepse nuk është arritr pastrami, po ashtu namazet që janë falur me këtë gusël janë të parregullta, prandaj është obligim që të falen përsëri kaza. Ndërsa agjërimigjykohet i rregullt nëse ti e besojë se ai është i rregullt në atë mënyrë që ti e kreve dhe nuk ke ndenjtur me qëllim pa u pastruar prej xhynybit. (një ndër shkaqet që e bëjnë agjërimin të parregullt është qëndrimi pa u pastruar prej xhynybit).

RREGULLAT E TEJEMUMIT

PYETJE: Gjërat të cilat përdoren për të marrë tejemum siç janë: dheu, rëra, gurët e mermerit, të ngrjitura në murë, a duhet të jenë mbi sipërfaqen e tokës apo jo?

PËRGJIGJE: Nuk është kusht që këto sende të jenë mbi sipërfaqen e tokës.

PYETJE: Ç`farë rregulli gjindet për atë person i cili nuk e kryen guslin e xhynybit dhe merr tejemum, sepse ai ka bindjen do të sëmuret nëse lahet?

PËRGJIGJE: Nëse gusli i sjell dëme sipas besimit të tij, atëhere nuk gjindet problem në marrjen e abdesit dhe namazi i tij është i rregullt.

PYETJE: Unë jam i prekur nga sëmundja e lëkurës, por jo e rrezikshme, sepse lëkura më thahet kur e laj dhe kjo gjë ndodh edhe kur laj duart dhe fytyrën. Për këtë jam i deturuar që të lyej lëkurën me vaj që e cila më shkakton vështirësi për abdesin sidomos në abdesin e namazit të sabahut. A më lejohet të marr tejemum në vend të abdesit për të falë namazin e sabahut?

PËRGJIGJE: Nëse përdorimi i ujit të shkakton dëme, atëhere merr tejemum në vend të abdesit.

PYETJE: Një person mori tejemum sepse kujtoi se koha e kryerjes së namazit është e shkurtër, por mbas mbarimit të faljes së namazit atij iu bë e qartë se ka pasur kohë të marrë abdes. Ç`farë rregulli gjindet për namazin e tij?

PËRGJIGJE: Është obligim që ta falë edhe njëherë atë namaz.

PYETJE: Nëse një person nuk gjen ujë, ose uji gjindet por përdorimi i tij i sjell dëme. Nëse merr tejemum në vend të guslit, a i lejohet atij që të shkoi në xhami dhe të falë namaz me xhemat? Ç`farë rregulli gjindet për leximin e Kur`anit nga ana e tij kur është në këtë gjendje?

PËRGJIGJE: Meqenëse arsyea e lejitimit të marrjes së tejemumit vazhdon akoma dhe tejemumi i tij nuk është bërë i pa vlefshëm, atij i lejohet ëe të kryejë të gjitha ato veprime që janë të kushtëzuara me pastërtinë.

RREGULLAT E GRAVE

PYETJE: Çfarë rregulli gjindet për atë grua të cilës i vjen cikli i menstruacionit po në atë kohë që ajo është betuar që ta agjërojë?

PËRGJIGJE: Agjërimi i saj është i pavlefshëm kur ndodhet në ciklin e menstruacioneve. Nëse ky cikël i vjen në një pjesë të mbetur të ditës është e detyrueshme që ta agjërojë kaza atë ditë mbas pastimit të saj prej menstruacioneve.

PYETJE: Çfarë rregulli gjindet për ato njolla që nuk kanë vetitë e gjakut e as tëgjakut i përzier me ujë, të cilin e shikon femra mbasi ajo është e bindur se e kreu pastrimin?

PËRGJIGJE: Nëse nuk është gjak, për atë nuk gjindet asnjë lloj rregulli dhe njohja e kësaj çështje është në dorë të femrës.

PYETJE: A gjindet problem në përdorimin e ilaçeve për ndalimin e ciklit të menstruacionit me qëllimin e agjërimin?

PËRGJIGJE: Nuk ka problem.

PYETJE: Nëse një gruaje shtatzanë i ndodh hemoragji gjatë kohës së shtatzanisë dhe nuk e dështon foshnjën, a është obligim për atë që të kryejë guslin apo jo?

PËRGJIGJE: Nëqoftëse ai gjak që sheh femragjatë periudhës së shtatzanisë ka cilësitë e hajdit, ai është i tillë, dhe nëse nuk ka cilësitë e hajdit ai është istihadhetu. Nëse kjo istihadhe është e shumtëose e mesme, është obligim që ajo të kryejë guslin.

PYETJE: Nëse një femër e ka kohën e menstruacionit shtatë ditë dhe më vonë asaj i shkon në dymbëdhjetë ditë për shkak të vendosjes së tubave për ndalimin e shtatzanisë. A është gjaku që sheh mbas shtatë ditëve hajd, apo istihadhe?

PËRGJIGJE: Nëse gjaku nuk ndërpritet për dhjetë ditë, atëhere ditët e periudhës së saj janë hajd dhe të tjerat istihadhetu.

PYETJE: A është e lejueshme për femrat që ndodhen në ciklin e mestuacionit apo të nifasit të hyjnë në vendet e shenjta?

PËRGJIGJE: Nëse nuk gjindet fyerje për ato vende, është lejueshme.

PYETJE: Një femër që kryen abort, a ka rregullat e nifasit apo jo?

PËRGJIGJE: Nëse mbas abortit të fëmijës- qoftë ai fëmijë i sapo formuar- shikon gjak, ajo ka rregullat e nifasit.

PYETJE: Çfarë rregulli gjindet për ato femra që ndodhen në moshën e je`sit dhe në atë moshë shohin gjak?

PËRGJIGJE: Nuk është e largët që ai gjak të jetë istihadhe.

RREGULLAT E TË VDEKURËVE

PYETJE: Në këto ditë është e njohur që njerëzit i lajnë të vdekurit nëpër shtëpi, kjo ndodh sidomos në fshatra. Në disa raste për të vdekurin nuk gjindet vasij dhe ka fëmijë të vegjël. Cili është mendimi juaj për kësaj rastesh?

PËRGJIGJE: Përsa i përket shpenzimeve të njohura për larjen, qefinosjen, dhe varrimin, për këto nuk është e domosdoshme që të merret leje prej pasardhësit të vogël dhe nuk ka problem për ato nëse në mesin e trashëgimtarëve gjinden të vegjël në moshë.

PYETJE: Një person për shkak të një aksidenti ose bien nga një lartësi e madhe. Çfarë rregulli gjindet nëse gjaku i të vdekurit nuk ndërpritet? A duhet të presin derisa të ndërpritet gjaku vetëvetiu apo me ndërmjetësinë e mjeteve mjeksore, apo të fillojnë me varrimin e tij edhe pse gjaku vazhdon të dalë akoma?

PËRGJIGJE: Nëse është e mundur në fillim duhet bërë pastrami i trupit të vdekurit para guslit dhe nëse është e mundshme pritja me qëlim që të ndalojë rrjedhja e gjakut apo të bëhet pengimi i rrjedhjes së tij atëhere është obligim pritja.

PYRTJE: Para 40 apo 50 vjetësh është varrosur një i vdekur por varri i tij u zbulua për shkak se ato varreza u shndërruan në lulishte dhe gjatë gërmimeve dolën eshtrat në sipërfaqe. A gjindet problem nëse ato eshtra preken për ti shikuar? A janë të ndytë këto eshtra apo jo?

PËRGJIGJE: Eshtrat e muslimanit të vdekur të cilit i është kryer gusli nuk janë të ndyta, por është obligim që ato eshtra të varrosen nën tokë.

PYETJE: A është e lejueshme që një person të përdori për qefinosjen e babait apo të nënës së tij apo për një nga të afërmit e tij ato qefine që i ka pas blerë për veten e tij?

PËRGJIGJE: Nuk ka problem në përdorimin e tyre.

PYETJE: Nëse një person blen qefin për veten e tij dhe në kohët e namazit qofshin farze apo mustehabe ai i shtron këto qefine dhe falet mbi to dhe qëndron ulur duke lexuar Kur'an dhe kur vdes i përdor për qefinosje. A është e lejueshme kjo gjë? A është e saktë sipas shariatit Islam që një person të blejë qefine për veten e tij dhe të shkruajë ajete Kur'ani mbi to dhe këtë qefine i përdor vetëm për qefinosje?

PËRGJIGJE: Nuk gjindet asnjë problem në çështjen e lartëpërmendur.

PYETJE: Në një fshat gjindet vend varrezash të cilat nuk janë pronësi e askujt dhe nuk është vakf. A është e lejueshme për ato banorë që të mos lejojnë varrimin e personave të qytetit, apo të një fshati tjetër, apo të personave të cilët kanë lënë porosi që të varrosen tek ai vend?

PËRGJIGJE: Nëse ato varreza nuk janë pronë e askërkujt dhe as nuk janë vakf, nuk është e lejueshme për banorët që të ndalojnë varrimin e të tjerëve nga qyteti apo nga

fshati tjetër, apo të atij personi që e ka lënë me testament që të varroset në ato varreza dhe është e detyrueshme që testamenti i tij të realizohet.

PYETJE: Përse nuk i varrosin të vdekurit natën? A është haram kjo gjë?

PËRGJIGJE: Nuk ka problem në varrosjen e të vdekurvë natën.

PYETJE: Një person vdiq për shkak të aksidentit automobilistik. Atë e lanë e qefinosën dhe e dërguan në varreza për ta varrosur, por kur po e varrosnin shikuan se arkivoli së bashku me qefinin ishin lyer me gjak që rridhte nga koka e tij. A është obligim që të ndërrohet qefini i tij?

PËRGJIGJE: Nëse është e mundshme larja e vendit të njollosur me gjak, apo prerja e tij, apo zëvendësimi i tij, atëhere është vaxhib që të veprohet, dhe nëse nuk është e mundshme asnjë prej tyre, është e lejueshme që të varroset në atë gjëndje që ndodhet.

PYETJE: Ç`duhet bërë nëse ky person varroset me qefin të njollosur me gjak?

PËRGJIGJE: Nuk ka problem për këtë, por nuk lejohet absolutisht hapja e varrit dhe as nxjerrja e tij për tularë apo për të bërë zëvendësimin e qefinit.

PYETJE: Ponëse kalojnë tre muaj nga koha e varrimit të atij të vdekur me qefin të njollosur me gjak, a është e lejueshme që të hapet varri?

PËRGJIGJE: Nuk është e lejueshme hapja e varrit.

PYETJE: Ju lutemi të na jepni mendimin tuaj rreth përgjigjeve të mëposhtme:

1 - Ç`farë duhet bërë nëse vdes një grua shtatzanë gjatë lindjes, dhe fëmija ndodhet akomanë barkun e saj?

- a. Nëse ky fëmijë ka qenë me shpirt (afërsisht tre muajsh ose më shumë) dhe nëse nxirret nga barku i nënës së tij ai do të vdesë?
- b. Ç`duhet bërë nëse moshja e fëmijës është shtatë muajsh apo më shumë?
- c. Kur fëmija vdes në burkun e nënës së tij.

2 - Nëse grua shtatzanë vdes gjatë lindjes, a është vaxhib për të tjerët që të sigurohen se a ka vdekur fëmija apo është i gjallë?

3 - Nëse grua shtatzanë vdes në kohën e lindjes dhe fëmija është akoma i gjallë në barkun e saj, por një person i urdhëron që të varroset e ëma së bashku me fëmijën e saj edhe nëse fëmija është i gjallë. Cili është mendimi juaj lidhur me këto çështje?

PËRGJIGJE: Nëqoftëse fëmija vdes së bashku me nënën e tij, nuk është vaxhib nxjerrja e tij, por kjo nuk është absolutisht e lejuar nëse fëmija mbetet i gjallë në barkun e nënës së tij të vdekur dhe supozohet se do të jetojë mbas nxjerrjes së tij është vaxhib që të nxirret menjëherë. Nëse nuk gjindet siguri për vdekjen e foshnjës në barkun e nënës së tij të vdekur, nuk lejohet varrimi i saj së bashku me fëmijën dhe nëse varroset foshnja e gjallë së bashku me nënën e tij dhe qëndron i gjallë edhe mbas

varrimin - nëse supozohet - është vaxhib që të hapet menjëherë varri dhe të të nxirret foshnja nga barku i nënës së tij. Po ashtu, nëse mbrojtja e jetës së foshnjës është e lidhur me qëndrimin e tij në barkun e nënës së tij të vdekur, atëherë është vaxhib që të vonohet varrimi i saj me qëllim që të mbrohet jeta e foshnjës. Në qoftëse një person thotë se është e lejueshme që të varroset gruaja shtazanë së bashku me fëmijën e gjallë që ndodhet në barkun e saj dhe të tjerët e varrosin atë por jot ë bindur për mendimin e atij personi dhe ai varrim çoi në vdekjen e foshnjës brenda në varr, atëhere fidjetu i takon atij që e kreu varrimin. Por nëse thënia e atij personi është shkaktare e vdekjes së foshnjës, atëhere fidjetin e paguan ai personi.

PYETJE: Nëse preket trupi i shehidit musliman i cili varroset i veshur ashtu siç është, a zbatohen në këtë prekje rregullat e prekjes së të vdekurit?

PËRGJIGJE: Nuk është vaxhib gusli i prekjes së të vdekurit nëse preket shehidi.

PYETJE: Në cilat situata lejohet hapja e varreve? Sepse në këto ditë gjinden grupe njerëzish ekspertë të cilët punojnë për njohjen e trupave të shehidave që kanë rënë dëshmorë gjatë luftës?

PËRGJIGJE: Nëse xhenazeje e shehidit është varrosur në zbatim të rregullave të sheriatit dhe nuk gjindet e drejta për hapjen e varrit të tij nuk lejohet që varri të hapet edhe pse është qëllimi për njohjen e trupit të tij.

PYETJE: Mbas marrjesleje prej merxhas se fesë, a lejohet hapja e varreve dhe shndërrimi i varrezave që janë vakf nëdiçka tjetër?

PËRGJIGJE: Për çështjet në të cilat nuk lejohet hapja e varreve dhe as shkatarrimi i vendit që është vakf për varreza, leja nuk ka dobi.

PYETJE: Para njëzet vjetësh vdiq një person, dhe para pak ditësh vdiq një grua e po atij fshati dhe banorët, gabimisht hapën varrin e atij personi që kishte vdekur para njëzet vjetësh, por në atë varr nuk gjindej asnjë shenjë e personit të varrosur më parë dhe e varrosën atë grua po në atë varr. Ç`farë duhet bërë tani?

PËRGJIGJE: Nuk ka detyrime për të tjerët në çështjen e lartëpërmendur, sepse nëse varroset një i vdekur në varrin e të vdekurit tjetër nuk është vaxhib hapja e varrit për të nxjerrë trupin që të varroset në një varr tjetër.

NDYTËSIRAT DHE RREGULLAT E TYRE

PYETJE: A është i pastër gjaku?

PËRGJIGJE: Gjaku i kafshëve që kanë nefsun sailetu (janë ato kafshë që kur theren gjaku del me presion të madh), apo gjaku i njeriut, ai është i ndytë.

PYETJE: A ndikon negativisht ngjyra e gjakut që mbetet mbi rrobat mbas larjes së tyre?

PËRGJIGJE: Nëse gjindet ngjyra e gjakut dhe jo gjaku dhe kjo ngjyrë mbetet mbas larjes, këto rroba janë të pastra.

PYETJE: Ç`farë rregulli gjindet për atë pikë gjaku që ndodhet tek veza?

PËRGJIGJE: Ajo pikë gjaku është e pastër, por është haram që të hahet.

PYETJE: Në të shumtën e rasteve në artin e pikturës perdorin lapsa apo furça të cilësisë së lartë dhe këto mjete në të shumtë e rasteve prodhohen prej qimeve të derrit dhe sillen nga vendet jo Islame tek ato Islame dhe përdoren nga të gjithë e sidomos n instuticionet kulturore. Ç`farë rregulli gjindet në përdorimin e tyre? Së dyti; a është e lejueshme që me këto mjete të shkruhen ajetet e Kur`anit dhe hadithet e Profetit?

PËRGJIGJE: Qimet e derrit janë të ndyta dhe nuk lejohet përdorimi i tyre në ato vende të kushtëzuara me pastërtinë e shariatit. Ndërsa në ato vende që nuk janë të kushtëzuara me pastërtinë nuk ka problem në përdorimin e tyre. Nëse nuk është e ditur se furça, a është prodhuar prej qimeve të derrit apo jo, atëhere lejohet përdorimi i saj qoftë edhe në ato vende të kushtëzuara me pastërtinë.

PYETJE: Nëse një musafir ndyt një send të shtëpisë së që ai ka shkuar, a është obligim që ai ta lajmërojë pronarin e shtëpisë për këtë veprim?

PËRGJIGJE: Nëse ato sende nuk i përdor për ngrënie apo për pirje nuk është e domosdoshme ta lajmëroi.

PYETJE: Ç`farë rregulli gjindet për dorën e fëmijës dhe pështymën, i cili vazhdon akoma të ndyjë veten e tij? Po për ato fëmijë të cilët prekin këmbët e tyre me duart e lagura?

PËRGJIGJE: Nëqoftëse nuk ka bindje për ndytësinë, rregulli është pastërtia.

PYETJE: Ç`farë rregulli gjindet për rrobat që dërgohen tek vendet e pastrimit nëse në ato vende i dërgojnë edhe ndjekësit e feve të tjera (jahuditë dhe kristianët). Dihet se pronarët e këtyre vendeve të pastrimit përdorin ilaçe kimike për pastrimin e rrobave.

PËRGJIGJE: Roobat që dërgohen tek vendet e larjes nëse nuk kanë qenë të ndyta, ato kanë rregullin e pastërtisë. Ndërsa bashkimi i tyre me rrobat e ndjekësve të feve të tjera prej ehli kitabit nuk shkakton ndytësinë e tyre.

PYETJE: A janë të pastra rrobat që lahen me anën e lavatriçes automatike?

PËRGJIGJE: Nëse uji hyn nëpërmjet tubave tek rrobat që gjinden në brendësi të lavatriçes dhe po ashtu ky ujë prfshin të gjitha anët esaj dhe pastaj ky ujë shkëputet nga rrobat dhe del jashtë kur shtrydhen, këto rroba janë të pastra.

PYETJE: A është i ndytë uji që rrjedh nga makina që transporton plehrat dhe ka raste që ky ujë përshkak të erës së fortë lag edhe njerëzit?

PËRGJIGJE: Nëse gjindet bindje se ky ujë është ndyrë për shkak se ka pasur kontakt me ndytësitë, ky ujë është i ndytë dhe nëse nuk gjindet bindje për këtë gjë, ai ujë nuk është i ndytë.

PYETJE: A janë të ndyta ujërat që grumbullohen në rrugë, apo janë të pastra?

PËRGJIGJE: Këto ujëra kanë hukmin e pastërtisë.

PYETJE: Ç`farë hukmi gjindet për vizitat e familjeve që nuk interesohen për çështjet e pastërtisë dhe të papastërtisë në ngrënie, apo pirje, apo në gjëra të tjera?

PËRGJIGJE: Përsa i përket çështjes së pastërtisë dhe të papastërtisë, nëse nuk gjindet bindje për papastërtinë hukmi i tyre është pastërtia sipas shariatit.

DEHËSET DHE TË NGJASHMET ME TO

PYETJE: Ç`farë rregulli gjindet për lëngun e rrushit dhe të hurmave (arabe) nëqoftëse ato zihen dhe nuk pakësohen në masën e dy të tretave (2\3) gjatë procesit të zierjes?

PËRGJIGJE: Pirja e tij është haram, por nuk është i ndytë.

PYETJE: A lejohet përdorimi i alkoolit të bardhë për dezinfektimin e dorës apo të mjeteve mjeksore siç është termometri apo të tjera me qëllim që të përdoren për çështjet e mjeksisë ose për shërim me ndërmjetësinë e doktorave. Ky lloj alkooli edhe mund të pihet dhe ka formulën: C₂H₅OOH. A është i saktë namazi që falet me ato rroba mbi të cilat bien një pikë apo më shumë nga ky alkool?

PËRGJIGJE: Alkoolet të cilat nuk janë të lëngshëm në origjinalitet kanë hukmin e pastërtisë edhe nëse është dehës. Po ashtu nuk ka problem në përdorimin e tyre në çështjet mjeksore apo për çështje të tjera dhe namazi i falur me rrobat mbi të cilat bien ky alkool është i rregullt, dhe nuk ka nevojë që rrobat të pastrohen.

PYETJE: Ç`farë hukmi gjindet për pijet me gaz (pepsi, kokakola) që prodhohen brenda vendeve, por thuhet se lënda e parë që përdoret për prodhimin e tyre sillet nga jashtë, dhe ndoshta në të gjinden lëndë alkolike?

PËRGJIGJE: Hukmi i tyre është pastërtia dhe lejueshmëria (hallall) me përjashti se nëse mukelifi është i bindur në vetvete se këto pije janë të përziera me alkool dehës i lëngshëm në origjinalitet.

VESVESI DHE SHËRIMI I TIJ

PYETJE: Prej disa vjetësh unë jam i goditur nga vesvesi dhe kjo gjë më lëndon së tepërmi. Çdo ditë kjo gjëndje më shtohet më tepër deri në atë masë sa që unë dyshoj për çdo gjë dhe jeta ime është e ndërtuar mbi bazat e dyshimit dhe më i shumë ky dyshim është në ushqimin që hajë dhe në gjërat e lagështa. Kjo më ka bërë që të mos jem i ngjashëm me të tjerët në veprime, dhe kur hyjë në ndonjë vend i heq çorapet e mia menjëherë sepse dyshoj se ato janë të lagura dhe se do të ndyhen nëse prekin ndytësinë. Po ashtu unë nuk mundem të qëndroj ulur mbi tapet me qëlim që fijet e tapetit mos ngjiten në rrobat e mia, sepse nëse ndodh një gjë e tillë unë do të bie ngushtë që ti pastroj ato me ujë. Më parë nuk kam qenë në këtë gjendje, por tani më vjen turp kur veproj këto vepra dhe kam dëshirë që të ëndërroj për një person me qëllim që ta pyes dhe të sqarojë, apo të ndodhë ndonjë mrekulli që ta ndërrojë jetën time. Për këtë ju lutem që të më sqaroni se ç`farë duhet të bëj?

PËRGJIGJE: Hukmet e pastërtisë dhe të ndytësisë janë po ato që gjinden tek risaletul amelijetu, dhe në shariat çdo gjë ka hukmin e pastërtisë me përjashtim të atyre gjërave që shiati thotë se janë të ndyta, dhe për njeriun gjindet bindje e plotë për ndytësinë e tyre. Shpëtimi prej vesvesit nuk ka nevojë për ëndrra apo mrekulli, por është obligim për mukelifin që ta lërë me një anë shijen profesionale dhe të ndjekë mësimet e bekuara të shariatit dhe të besojë në to, dhe të mos interesohet nëse nuk ka bindje të plotë për ndytësinë e diçkaje. Nga të erdhi ty bindja se dera, apo muri, apo tapeti, e të tjera sende që ti i përdor, ato janë të ndyta? Si u binde, që fijet e tapetit mbi të cilin ulesh dhe ecën janë të ndyta dhe kjo ndytësi do të kalojë tek çorapet, rrobat e tua apo mbi trupin tënd? Në këtë gjendje që je ti nuk është e lejueshme që të interesohesh për vesvesin, sepse po të mos interesohesh për vesvesin rreth ndytësisë dhe duke e ushtruar këtë gjë, kjo do të të ndihmojë ty me shpresën e Allahut dhe me mbarësinë e Tij që të shpëtosh prej grushtit të vesvesit.

NEXHASETULKAFIR

PYETJE: Kitabij (që beson në librat qiellorë), a është i pastër apo i papastër?

PËRGJIGJE: Nuk është e largët që të jetë i pastër.

PYETJE: Disa fukaha kanë mendimin se ehli kitabi janë të pastër dhe disa të tjerë thonë se janë të papastër. Cili është mendimi i juaj?

PËRGJIGJE: Papastërtia e brendshme e ehli kitabit nuk është e ditur dhe ne kemi mendimin se ato janë të pastër.

PYETJE: Cilët janë ehli kitabi dhe cilët janë kufjtë e bashkëpunimit me ato?

PËRGJIGJE: Ehli kitabi janë ata që ndjekin fenë qiellore dhe e konsiderojnë veten e tyre se janë ymeti i një prej të dërguarve të Allahut (xh. shh.) dhe kanë libër prej librave qiellorë që i kanë zbritur profetëve, siç janë jahuditë, kristianët, zerdeshijintë po ashtu sabiintë, për të cilët ne kemi bërë kërkime se ato janë prej ehli kitabit dhe hukmi i tyre është pastërtia. Bashkëpunimi me ata duhet nuk ka asnjë problem nëse ruhen të gjitha rregullat morale të Islamit.

PYETJE: Gjindet një rrymë të cilët e quajnë veten e tyre (aliul ilahijetu), pra e quajnë prijësin e besimtarëve Ali ibn Ebi Talib Allah, dhe besojnë se lutja është zëvendësuese për namazin dhe agjërimin. Çfarë hukmi kanë ata përsa i përket pastërtisë dhe jo pastërtisë?

PËRGJIGJE: Nëse besojnë se prijësi i besimtarëve Ali ibn Ebi Talibi është Zot (nestagfirullah), hukmi i tyre është ndytësia.

PYETJE: A është e vërtetë thënia se ajo shtëpi që ndërtohet nga dora e kafirave është e papastër dhe namazi në atë shtëpi është mekruh?

PËRGJIGJE: Namazi në shtëpinë e lartëpërmendur nuk është mekruh.

PYETJE: Çfarë hukmi gjindet për punësimin dhe marrja e shpërblimit tek jahuditë apo të rrymat jobesimtare?

PËRGJIGJE: Nuk ka problem nëse kjo punë nuk është në çështjet që janë haram dhe nuk cënon interesat e përgjithshme të Islamit dhe të muslimanëve.

PYETJE: ju lutemi të na jepni përgjigje rreth pyetjeve të mëposhtme:

- 1- Çfarë hukmi gjindet në shoqërimin apo takimet në mes fëmijëve musliman dhe fëmijëve të rrymës bahaijetu, qofshin në shkollët fillore, apo të mesme, apo të larta. Qofshin djem apo vajza, të arritur në moshën e bulugut apo jo, në shkollë dhe jashtë saj?
- 2- Si duhet të bashkëpunojnë mësuesit apo profesorat, me ato nxënës të cilët e shfaqin veten e tyre se janë prej rrymës bahaijetu?

3- Çfarë hukmi gjindet për ato sende që i përdorin këto fëmijë si p. sh. çesmet, ujit të pishëm apo ato të tualetit, enët që gjinden në tualet, sapuni, etj... dhe gjindet bindje se në duart gjindet lagështirë gjatë prekjës?

PËRGJIGJE: Të gjithë pjestarët e rrymës bahajjetu e humbur kanë hukmin e ndytësisë dhe nëse prekin diçka duhen ruajtur rregullat e pastërtisë e sidomos për ato çështje të kushtëzuara me pastërtinë. Por, bashkëpunimi i mësuesve apo i profesorave me nxënësit e bahajjeve duhet të jetë e bazuar tek ligjet e vendosura dhe e përshtatshme me moralin Islam.

PYETJE: Në vendim ku jetojmë kemi shumë komshinj të rrymës bahai dhe ato vijnë shpesh në shtëpinë tonë. Disa thonë se janë të pastër e disa të tjerë thonë se janë të papastër, dhe ato shfaqin moralet e pëlqyeshme. A janë ata të pastër apo të papastër?

PËRGJIGJE: Ata janë të papastër, dhe ata janë armiqtë e fesë dhe të besimit tënd, prandaj të kesh kujdes prej tyre o djalë i dashur.

PYETJE: Jeta studentore jashtë vendit është e lidhur me shoqërimin dhe mardhëniet me kufarët, për këtë, çfarë hukmi gjindet në përdorimin e lëndëve ushqyese të prodhuara prej duarve të tyre (me kusht që në këto ushqime nuk gjindet pjesë prej harami si p. sh. mish jo i pastër) dhe ka mundësi që ato ushqime të jenë prekur nga duart e tyre të lagura?

PËRGJIGJE: Supozimi i prekjës nga dora e lagur e kufarëve nuk është i mjaftueshëm për mos përdorimin, por nëse nuk është krijuar bindja për këtë gjë, ai ushqim ka hukmin e pastërtisë. Nëse kafiri është prej ehli kitabit, atëhere papastërtia e tij nuk është dhatijetu dhe prekja me dorë të lagur nga ana e tij nuk janë shkaktare të papastërtisë.

PYETJE: A është kafir ai person që mohon disa domosdoshmëri të fesë si p. sh. agjërimin apo të tjera çështje?

PËRGJIGJE: Nëse mohimi i një çështje të domosdoshme të fesë arrin në mohimin e shpalljes, apo në përgënjeshttrimin e profet Muhamedit (s.a.a.), apo ka për qëllim mangësinë e shariatit, ai person është kafir dhe i dalë nga feja.

LIBRI I NAMAZIT

PYETJE: Ç`farë hukmi gjindet për atë person që e len me qëllim faljen e namazit, ose e përbuz me të?

PËRGJIGJE: Farzet e pesta ditore janë prej obligimeve më të rëndësishme të sheriatit Islam, ato janë shtylla e fesë, dhe nëse lihen me qëllim ose përbuzen kjo gjë është haram në sheriat dhe ai person do të meritojë dënimin e Allahut (xh.sh.).

PYETJE: Nëse një person don të bashkojë namazin e xhumasë dhe të ylesë, a duhet të bëjë nijet për çdo namaz që ti falë vetëm me qëllim afrimi pa përmendur termin vaxhib, apo tek njëri prej tyre të bëjë nijetin e afrimit dhe të vuxhubit dhe tek tjetri të bëjë vetëm nijetin e afrimit, apo të bëjë nijet afrimin së bashku me vuxhubin?

PËRGJIGJE: Mjafton të bëjë nijetin e afrimit tek çdo namaz, dhe nuk është vaxhib që të përmendi termin vuxhub tek ato.

PYETJE: Ç`farë hukmi gjindet për namazin nëse dalja e gjakut nga goja, apo nga hundët vazhdon që nga fillimi i kohës së farzit e deri në afërsi të përfundimit të kohës së tij?

PËRGJIGJE: Nëqoftëse është i pamundur pastimi dhe ka frikë se mos i ikën koha e farzit, të falet në atë gjendje që ndodhet.

PYETJE: A është vaxhib përqëndrimi gjatë leximit të tesbihave mustehabe në namaz?

PËRGJIGJE: Nuk gjindet dallim për përqëndrimin dhe bindjen në namaz, qoftë në leximin e dhikrit vaxhib apo mustehab ato janë vaxhib.

PYETJE: A janë të rregullta ato namaze që i kam falur vetëm kur kam kryer guslet mustehabe pa marrë abdes?

PËRGJIGJE: Nëse i ke falur në përshtatje të fetvas së merxhas që ndiqje dhe ke qenë i bindur në taklidin e tij, ato namaze janë të rregullta.

KOHËT E NAMAZIT

PYETJE: Cili është argumenti tek i cili mbështesin shiat për farzet ditore? Sepse siç e dini vëllezërit e ehli suneh e konsiderojnë hyrjen e kohës së jacisë argument për faljen e akshamit kaza, po kështu përsa i përket namazit të ylesë dhe ikindisë. Ata kanë besimin se kur hyn koha e namazit të jacisë dhe imami çohet për të falur farzin e jacisë, me`mumi nuk duhet të falë akshamin dhe jacinë në një kohë.

PËRGJIGJE: Argument janë pegjithshmëria e ajeteve të Kur`anit dhe syneti i profetit duke shtuar edhe hadithet e veçntë që tregojnë për lejueshmërinë e bashkimit të dy namazeve. Dihet se, gjinden hadithe tek ehli suneh që argumentojnë lejueshmërinë e bashkimit të namazeve në një kohë të përbashkët.

PYETJE: Cila është koha e namazit të akshamit, a është perëndimi i diellit apo koha e thirrjes së ezanit të akshamit (sipas orarit të caktuar tek shtetet).

PËRGJIGJE: Koha e akshamit nuk është perëndimi i diellit, por koha e tij është kur thërritet ezani i akshamit, pra kur është zhdukur ngjyra e kuqe që gjindet në qiell. Ky është fundi i kohës së ikindisë ngjitur me fillimin e kohës së namazit të akshamit.

PYETJE: Sa minuta është distanca kohore në mes perëndimit dhe ezanit?

PËRGJIGJE: Kjo ndryshon me ndryshimin e stinëve të vitit.

RREGULLAT E KIBLES

PYETJE: A mund të mbështetemi tek busulla për të njohur drejtimin e kibles?

PËRGJIGJE: Nëse tek mukelifi arrihet bindja për njohjen e kibbles kur përdoret busulla është obligim që të veprojë në bazë të kësaj bindje. Por, nëse nuk është i bindur me busullën mund të mbështetet tek mihrabi (vendi i faljes ku qëndron imami) i xhamisë, ose tek varret e muslimanëve për të përcaktuar drejtimin e kibbles.

PYETJE: Ç`farë duhet të bëjmë nëse ndodhemi në një vend dhe nuk e njohim drejtimin e kibbles dhe as nuk kemi mjete për njohjen e saj, por gjindet supozim se drejtimi ndodhet tek çdo anë prej katër anëve (veri, jug lindje perëndim)?

PËRGJIGJE: Nëse supozohet se drejtimi i kibbles ndodhet tek çdo anë është obligim që namazi të falet në të katër drejtimet, me qëllim që të bindet se e ka kryer në rregull faljen e namazit.

RREGULLAT E VENDIT TË FALJES

PYETJE: Ç`farë hukmi gjindet për namazin që falet në tokën e cila më parë ka qenë vakf, por pastaj shteti ndërtoi një shkollë në atë tokë?

PËRGJIGJE: Nëse gjindet supozim i fortë se ai veprim i shtetit ka qenë i bazuar në ligjet e shariatit, atëhere nuk gjindet problem për faljen e namazit në atë vend.

PYETJE: Unë e fal namazin me xhemat në disa shkolla, por tokat e disa shkollave janë marrë nga persona pa dëshirën e pronarëve të tyre. Ç`farë rregulli gjindet për namazin tim dhe të nxënësve në këto shkolla?

PËRGJIGJE: Nëse marrja e tokës prej pronarëve të saj ligjor nuk ka qenë muhризetun, atëhere nuk gjinden probleme në to.

PYETJE: Një person banon në një shtëpi të shtetit dhe koha e banimit në atë shtëpi mbaroi dhe atë e lajmëruan që të dalë nga ajo shtëpi. Ç`farë hukmi gjindet për namazin dhe agjërimin e tij për atë periudhë mbas përfundimit të kohës së banimit në atë shtëpi?

PËRGJIGJE: Nëse për atë periudhë nuk ka pasur leje prej pronarit të shtëpisë të gjitha veprimet e tij kanë hukmin e gasbit.

PYETJE: A është mekruh (e përbuzur) që të falet namazi mbi sexhadet me piktura apo mbi turben ku mbi atë gjinden shkrime?

PËRGJIGJE: Ky veprim në vetvete nuk ka problem, por nëse ky veprim është ndikues për keq dhe sjell akuza për shiat është obligim që këto të mos prodhohen dhe të mos përdoren për të falur namazin.

PYETJE: A është i rregullt namazi nëse vendi ku falemi nuk është i pastër, me përjashtim të vendit të suxhudit?

PËRGJIGJE: Nëse papastërtia nuk është kaluese tek rrobat, apo tek trupi dhe vendi i sexhdes është i pastër, namazi është pa probleme në atë vend.

PYETJE: A është i rregullt namazi nëse toka është magsubetun, por një person falet mbi sexhadin ose mbi dërrasë, ose mbi diçka tjetër?

PËRGJIGJE: Namazi që falet në tokat magsubeh është i pa rregullt edhe nëse falet mbi sexhade apo dërrasë apo mbi diçka tjetër.

PYETJE: Nëse afër xhamisë gjindet husejnijetu a lejohet namazi me xhemat në të?

PËRGJIGJE: Nuk ka dyshim se falja e namazit me xhemat në xhami është më e përsosur se falja në husejnijeh, por nuk ka problem nga ana e sheriatit që falet namazi me xhemat në husejnijeh apo në një vend tjetër.

RREGULLAT E XHAMISË

PYETJE: Çfarë hukmi gjindet për namazin në atë xhami që ndërtuesit e saj thonë se ajo është ndërtuar për fisin e tyre?

PËRGJIGJE: Mbas ndërtimit të xhamisë ajo nuk është e posaçme për një një komb, apo fis, apo për persona të tjerë, por të gjithë muslimanët kanë të drejtë të përfitojnë prej saj.

PYETJE: Ku është më mirë për gratë të falen në shtëpi, apo në xhami?

PËRGJIGJE: Mirësitë e faljes në xhami nuk janë të caktuara vetëm për burrat.

PYETJE: A është e lejueshme që të bëhen ushtrime fizike në xhami apo të flihet në të?

PËRGJIGJE: Xhamia nuk është vend për ushtrime fizike dhe nuk është mirë që të flihet në xhami.

PYETJE: Nëse xhamia ka nevojë për rikonstruksion a është e nevojshme leja prej hakimi sher`ij apo zëvendësit të tij?

PËRGJIGJE: Për rikonstruksionin e xhamisë nuk është e nevojshme leja e hakimit të shariatit nëse ai person kontribon me paratë e tij.

PYETJE: A është e lejueshme që kufarët të hyjnë në xhami me qëllim që të shohin gjurmët e saj historike?

PËRGJIGJE: Nuk ka problem që ata të hyjnë në xhami me përjashtim të xhamisë së qabes dhe asaj të profetit.

PYETJE: A lejohet falja e namazit në ato xhami të ndërtuara prej kufarëve?

PËRGJIGJE: Nuk ka problem falja në ato xhamia.

RROBAT E FALËSIT TË NAMAZIT

PYETJE: A është i rregullt namazi im nëse dyshoj se rrobat janë të ndyta?

PËRGJIGJE: Rrobat për të cilat dyshohet se janë të ndyta kanë hukmin e pastërtisë dhe namazi që falet me to është i rregullt.

PYETJE: Unë kam blerë një rrip lëkure në gjermani. A gjinden probleme për namazin nëse dyshoj se ajo lëkurë është prej kafshe të therur sipas rregullit të shariatit apo jo? Ç`farë hukmi gjindet për namazet që kam falur kur e kam mbajtur veshur atë rrip?

PËRGJIGJE: Nëse dyshon se kafsha nga e cila është prodhuar rripi është therur sipas shariatit apo jo, hukmi i asaj lëkure është hukmi i ngordhësirës, por namazet e mëparshme janë të rregullta.

PYETJE: Nëse një person është i ditur se nuk gjindet nexhaset mbi rrobat ose trupin e tij dhe e kreu namazin, pasta jai vuri re se mbi rrobat apo trupin e tij kishte pasur nexhaset. A quhet i parregullt namazi i tij apo jo? Po nëse këtë nexhaset e shikon gjatë namazit ç`farë duhet të bëjë?

PËRGJIGJE: Nëse ai nuk ka pasur asnjë lloj diturie se mbi rrobat apo mbi trupin e tij ndodhej nexhaset dhe pastaj u informua për këtë namazi i tij është i rregullt dhe nuk është obligim që ta falë përsëri. Por, nëse gjatë namazit ai e shikon nexhasetin, atëherë nëse ka mundësi që ta pastrojë në mënyrë që të mos e prishi namazin është obligim që ta bëjë, dhe nëse nuk ka mundësi dhe koha është e mjaftueshme, atëhere është obligim që ta ndërpresi namazin dhe ta falë mbas pastrimit.

PYETJE: Një besimtare gjatë faljes i zbulohen flokët dhe ajo i mbulon menjëherë. A është obligim që ajo ta falë përsëri atë namaz?

PËRGJIGJE: Nëse zbulimi nuk ka qenë me qëllim nuk është obligim përsëritja e faljes.

PYETJE: A është i rregullt namazi në përdorimin e parfumeve moderne të cilat përmbajnë alkol?

PËRGJIGJE: Nuk ka problem nëse nuk dihet nexhaseti i parfumeve.

PYETJE: Cili është mbulimi obligues për femrat gjatë namazit?

PËRGJIGJE: Qëllimi është që ajo të mbuljë të gjithë trupin me përjashtim të fytyrës në ato përmasa që janë obliguese për abdesin, të duarve deri tek kyçet dhe të këmbëve deri tek nyjat.

PYETJE: A është obligim për femrat që të mbulojnë mjekrat e tyre gjatë namazit apo mjafton mbulimi i pjesës së poshtme të saj?

PËRGJIGJE: Obligim është mbulimi i pjesës së poshtme të mjekrës dhe jo mjekra sepse ajo është pjesë e fytyrës.

PYETJE: A është i pavlefshëm namazi nëse mbi rroba apo mbi trup gjindet qime të maces ose njarga e saj?

PËRGJIGJE: Po, namazi është i pavlefshëm.

VESHJA DHE PËRDORIMI I FLORIRIT DHE I ARGJENDIT

PYETJE: Ç`farë hukmi gjindet për burrat që veshin unazë floriri (sidomos në kohën që falen)?

PËRGJIGJE: Nuk lejohet që burrat të veshin flori dhe namazi i tyre është i parregullt nëse e veshin atë.

PYETJE: Ç`farë hukmi gjindet nëse burrat përdorin unaza prej floriri të bardhë?

PËRGJIGJE: Nëse ky lloj floriri nuk përmban ato lëndë me të cilat është i përbërë floriri i verdhë, atëhere përdorimi i tij nuk është haram.

PYETJE: A gjinden probleme sipas shariatit nëse veshja e floririt nuk bëhet për zbukurim dhe nuk e shikojnë të tjerët?

PËRGJIGJE: Veshja e floririt për burrat në përgjithësi është haram edhe nëse nuk është për zbukurim apo nuk e shohin të tjerët.

PYETJE: A lejot përdorimi i floririt në operacione dhe në prodhimin e dhëmbëve?

PËRGJIGJE: Nuk ka problem në përorimin e floririt në operacione apo në për dhëmbët.

PYETJE: Disa njerëz përdorin për qerasje enë prej argjendi. A konsiderohet ky veprim prej ngrënies së ushqimit me enë argjendi? Ç`farë hukmi gjindet për të?

PËRGJIGJE: Është haram dhënia dhe marja e ushqimit me enët prej argjendi nëse ky ushqim është me qëllim ngrënie.

PYETJE: A lejohet lyerja e dhëmbëve me ngjyrë floriri apo vendosja e dhëmbëve të florinjhtë?

PËRGJIGJE: Nuk ka problem për këtë veprim, me përjashtim të thenajave nëse bëhet për qëllim zbukurimi.

EZANI DHE IKAMETI

PYETJE: Në fshatin tonë myezini gjithmonë e thërret ezanin e sabahut gjatë muajit të bekuar të Ramazanit disa minuta përpara vaktit me qëllim që njerëzit të mundësohen në përfundimin e ushqimit apo të pirjes së ujit në mesin e ezanit apo në fund të tij. A është i rregullt ky veprim?

PËRGJIGJE: Nëse thirrja e ezanit nuk është çorentues për njerëzit dhe nuk informon hyrjen e vaktit të fexhrit, atëhere nuk ka problem në thirrjen e tij.

PYETJE: A është e lejueshme që në xhamia apo qendrat e Kur`anit Kerim të vendoset ezani apo këndimi i Kur`anit dhe i lutjeve me zë të lartë saqë ky zë arrin të dëgjohet disa kilometraduke ditur se kjo gjë në disa kohë zgjat gjysëm ore.

PËRGJIGJE: Nuk ka problem në vendosjen e ezanit në formën e njohur me qëllim lajmërimi se erdhi vakti i namazit të sabahut. Por këndimi i Kur`anit apo i lutjeve me ndërmjetësinë e qëndrave të zërit, nëse shkaktojnë shqetësim për të tjerët në këtë veprim gjinden probleme.

PYETJE: A i lejohet mashkullit që të mjaftohet me ezanin e femrës?

PËRGJIGJE: Nëse i dëgjon prej saj të gjitha pjesët e ezanit lejohet.

PYETJE: Cili është mendimi juaj përse i përket thirrjes në ezan dhe në ikamet e shehadetit të tretë që ka të bëjë me vilajetin e imam Aliut (as)?

PËRGJIGJE: Sipas shariatit ky shehadet nuk është pjesë e ezanit dhe as e ikametit, por nuk ka problem nëse thuhet me qëllim besimi se ai është halifetu resulullah.

LEXIMI DHE RREGULLAT E SAJ

PYETJE: Çfarë hukmi gjindet për namazet tona nëse leximi nuk bëhet me zë të dëgjueshëm?

PËRGJIGJE: Është obligim për burrat që leximin e fatihasë dhe të sures pas saj ta lexojnë me zë të dëgjueshëm kur falin namazin e sabahut, të akshamit dhe të jacisë.

PYETJE: A është obligim në namazet kaza që të lexohet fatihaja dhe sureja me zë të dëgjueshëm?

PËRGJIGJE: Leximi me zë të dëgjueshëm është obligim në namzin e sabahut, akshamit dhe jacisë qofshin edaen apo kaza.

PYETJE: A është obligim që të theksohet e plotë arabishtja në namzet farze? A janë të rregullt ato namaze nëse nuk theksohen ashtu siç duhet gërmat arabe?

PËRGJIGJE: Është obligim që leximi apo theksimet e tjera në namaz të bëhen në mënyrë të rregullt. Nëse falësi i namazit nuk e njeh theksimin e gërmave arabe ashtu siç duhet është obligim që ai ta mësojë, dhe nëse nuk ka mundësi ai shtë i shfajësuar.

PYETJE: A quhet leximi me zemër pa shqiptimin e fjalëve lexim?

PËRGJIGJE: Ai nuk quhet lexim dhe as nuk është i mjaftueshëm për namazin.

PYETJE: Personat jo arabë qofshin meshkuj apo femra të cilët përqafojnë Islamin nuk e njohin gjuhën arabe, atëhere si të veprojnë për kryerjen e namazit? A kanë nevojë që të mësojnë gjuhën arabe apo jo?

PËRGJIGJE: Është obligim që të mësojnë tekbirin ihram, fatihanë, sure Kur`ani, teshehudin, dhe teslimin e namazit. Po ashtu të mësojnë ato gjëra të cilat janë të kushtëzuara me theksin e arabishtes.

PYETJE: Një person i pa shkolluar ka arritur në moshën tridhjetë e pesë apo dyzet vjeç dhe familja e tij nuk ja kanë mësuar namazin kur ishte i vogël, ndërsa tani ai përpiqet ta mësojë namazin në mënyrë të rregullt, por nuk është në gjendje të theksojë fjalët ashtu siç duhet dhe disa të tjera nuk i thekson fare. A është i rregullt namazi i tij?

PËRGJIGJE: Namazi i tij është i rregullt nëse e fal me aq sa ka mundësi.

PYETJE: A është i rregullt namazi me shenja të cilin e fal memeci?

PËRGJIGJE: Namazi i tij është i rregullt dhe i mjaftueshëm.

DHIKRI

PYETJE: A gjinden probleme për namazin nëse ndryshohet me qëllim dhikri i rukusë me atë të suxhudit dhe anasjelltas?

PËRGJIGJE: Nëse i bën këtë vetëm për të përmendur Allahun fuqplot, në këtë veprim nuk gjinden probleme dhe namazi i tij është i rregullt.

PYETJE: A është i rregullt namazi i një personi gjatë namazit ose mbas përfundimit të tij kujtohet se dhikrin e ka kryer në mënyrë të gabuar?

PËRGJIGJE: Nëse kalon vendin e përmendjes së dhikrit, pra rukunë dhe suxhudin, namazi i tij është i rregullt.

PYETJE: A është e mjaftueshme përmendja e katër tesbihateve vetëm një herë në rekatin e tretë dhe të katërt?

PËRGJIGJE: Mjafton, por është e pëlqyeshme që të përsëriten tri herë.

PYETJE: Çfarë hukmi gjindet për atë person i cili nuk është i ditur se sa herë i përsëriti katër tesbihatet, tre herë, apo më pak apo më shumë?

PËRGJIGJE: Nëse nuk ka kryer rukunë ai mund ta konsiderojë se i ka thënë një herë dhe ti përsërisë edhe dy herë me qëllim që të bindet se i ka thënë tesbihatet tri herë.

PYETJE: Cili është dhikri, dhe a përmban edhe salavatit mbi profetin dhe familjen e tij?

PËRGJIGJE: Çdo thënie që përmban kujtimin e Allahut (xh.sh.) quhet dhikër dhe salavati mbi profetin dhe familjen e tij është i përsosur.

PYETJE: Në namazin e vitrit ne i kërkojmë nevojat tona Allahut (xh.sh.). A gjindet problem nëse këto nevoja i themi në gjuhën perse?

PËRGJIGJE: Nuk gjinden probleme në kërkimin e nevojave në gjuhën perse apo në çfarëdo gjuhe tjetër.

RREGULLAT E SUXHUDIT

PYETJE: Çfarë regulli gjindet për suxhudin dhe tejemumin mbi çimento apo pllaka mozaiku?

PËRGJIGJE: Përsa i përket suxhudit mbi to nuk ka problem, por përdorimi i tyre për tejemum ka probleme dhe është mirë që të mos përdoren.

PYETJE: A gjindet problem në përdorimin e turbeve prej dheu e cila është e nxirë në pjesën e sipërme?

PËRGJIGJE: Nëse shtresa që ndodhet mbi turbe është pengesë në mes ballit dhe turbes sexhdja është e parregullt, po ashtu edhe namazi.

PYETJE: Një femër kryente sexhden mbi turbe dhe balli i saj ka qenë i mbuluar me shaminë, veçanërisht vendi i suxhudit. A është obligim që ajo ti falë përsëri ato namaze?

PËRGJIGJE: Nuk është obligim nëse ka qenë e pavetëdijshme për prezencën e pengesës.

PYETJE: A lejohet sexhdja mbi pllakat e mermerit?

PËRGJIGJE: Nuk ka problem për sexhden mbi pllakat e mermerit.

PYETJE: Cilën këmbë të vendosim mbi tjetrën kur mbarojmë suxhudin?

PËRGJIGJE: Është e pëlqyeshme që këmba e djathtë të vendoset mbi shputën e këmbës së majtë.

PYETJE: Çfarë duhet bërë kur dëgjohen ajetet e sexhdesë nëpërmjet radios apo manjetofonit?

PËRGJIGJE: Dëgjimi i ajeteve të sexhdes nëpërmjet kasetave nuk është shkak për suxhudin. Ndërsa dëgjimi i tyre nëpërmjet radios apo nëpërmjet programit të drejtë përdrejtë, është ahvat vuxhuben të bëhet suxhudi.

PRISHËSET E NAMAZIT

PYETJE: A prishet namazi me thënien e shehadetit të prijësit të muslimanëve Aliut (a.s.) në teshehud?

PËRGJIGJE: Kryerja e veprimeve që nuk janë të teshehudit me nijetin se ato janë pjesë e tij, ato veprime e prishin namazin edhe nëse ato veprime shtesë janë të sakta.

PYETJE: A prishet namazi i një personi nëse qesh në namaz?

PËRGJIGJE: Nësetë qeshurit bëhen me zë prishet namazi.

PYETJE: A është obligim për gratë që të lidhen në namaz?

PËRGJIGJE: Nuk është obligim dhe nëse është si teketufi (vendosja e njëjës dorë mbi tjetrën gjatë faljes) kjo nuk lejohet.

PYETJE: A lejohet mbyllja e syve gjatë faljes së namazit me qëllim që të mos mendohet për çështjet e kësaj jete?

PËRGJIGJE: Nuk gjindet problem në këtë veprim dhe as nuk e prish namazin.

NAMAZI KAZA

PYETJE: Deri në moshën shtatëmbëdhjetë vjeç unë kam qenë i paditur rreth ihtilamit (ëndërrimi gjatë natës dhe gjatë tij del sperma), të guslit e të tjera çështje dhe nuk kam dëgjuar prej asnjë njeriu për këto çështje, po ashtu unë nuk e kuptoja se ç'është xhynybi dhe e dija se gusli është vaxhib, për këtë nuk ka asnjë dyshim se namazet që kam falur dhe ramazanet që kam agjëruar janë problematike, prandaj ju lutemi të na jepni sqarime se ç'farë duhet të veproj?

PËRGJIGJE: Të gjitha namazet që ke falur kur ke qenë xhynyb është obligim ti falësh kaza, ndërsa agjërimi që keni agjëruar dhe keni qenë me xhynyb dhe nuk keni patur dijeni rreth xhynybit, agjërimi është i rregullt dhe nuk është obligim që ti agjëroni kaza.

PYETJE: Nëse një person don të falë namaze kaza, në ç' mënyrë ti falë ato namaze?

PËRGJIGJE: Ai duhet tëti falë njësoj siç falen pesë namazetditës.

PYETJE: Nëse një person ka namaze kaza për të falur, a mund ti falë në këtë mënyrë:

- 1- Të falë njëzet namaze të sabahut.
- 2- Të falë njëzet namaze të ylesë dhe ikindisë.
- 3- Të falë njëzet namaze të akshamit dhe jacisë?

PËRGJIGJE: Nuk ka problem të kryhet kazau i namazeve sipas mënyrës së lartëpërmendur.

PYETJE: A është obligim përnjë person i cili përqafon Islamin ti falë kaza namazet dhe të agjërojë kaza ato vite që ka qenë jo besimtar?

PËRGJIGJE: Nuk është obligim.

PYETJE: Disa pesona, përshkak të propagandës devijuese, ndërprejnë obligimet e tyre (namaz, agjërim, etj.), por, pas formimit të republikës Islame nga imam Khomeini ata u penduan dhe nuk kanë mundësi që të kryejnë kazaun e atyre viteve të shkuara. Ç'farë hukmi gjindet për ata persona?

PËRGJIGJE: Është obligim që ata të kryejnë kaza me aq sa munden.

NAMAZI ME XHEMAT

PYETJE: Cili është nijeti i imamit të xhematit? A duhet të bëjë nijetin e faljes me xhemat apo të faljes personale?

PËRGJIGJE: Nëse dëshiron shpërblimin e namazit me xhemat duhet të bëjë nijetin e prirjes dhe xhematit, por nëse hyn në namaz pa nijetin e prijësisë namazi i tij është i rregullt po ashtu pasimi i tij.

PYETJE: Kur fillon falja e namazit me xhemat në xhami një person, ose disa persona falen në veçanti me nijetin e dobësimit të namazit të xhematit, apo për arsye të devijimit të imamit të xhematit nuk bashkohen me xhematin që ndodhet pas imamit. Çfarë hukmi gjindet për këtë veprim?

PËRGJIGJE: Rreth këtij veprimi gjinden probleme sepse nuk lejohet dobësimi namazit të xhematit, as përbuzja e tij e imamit të xhematit për të cilin njerëzit besojnë se është i drejtë.

PYETJE: A lejohet falja me xhemat pas një imami i cili është në gjendje të urdhërojë në të mira dhe të ndalojë nga të këqiat, por ai nuk e praktikon?

PËRGJIGJE: Nëse lënia e urdhërimit në të mira e ka një arsye të konsiderueshme për mukelifin, nuk ndikon në drejtësinë e imamit dhe nuk ka problem në faljen pas tij.

PYETJE: Ç'është drejtësia sipas mendimit tuaj?

PËRGJIGJE: Ajo është gjendje shpirtërore, përcjellëse e domosdoshmërisë së devotshmërisë penguese për veprimin e haramëve (të ndaluarve). Për njohjen e saj mjafton veprimet e pëlqyera të jashtme të cilat janë zbuluese të drejtësisë.

PYETJE: Çfarë hukmi gjindet për namazin e me`mumit nëse lexon fatihanë dhe suren në kohën që po fal namazine ylesë dhe ikindisë me xhemat, ku dihet se nuk është obligim leximi i tyre, por ai e bën këtë që të ruajë përqëndrimin në namaz?

PËRGJIGJE: Është obligim që me`mumi të qëndrojë në heshtje në kohën që imami lexon fatihanë dhe suren në namazin e ylesë dhe ikindisë, dhe nuk është i lejueshëm leximi edhe sikur të jetë me qëllim ruajtje të përqëndrimit.

PYETJE: A është e lejueshme për imamin e xhematit të marrë qera për namazin?

PËRGJIGJE: Nuk është e lejueshme.

PYETJE: Nëse imami së bashku me xhematin ndodhen në rekatin e tretë apo të katërt të namazit të jacisë, dhe me`mumi është në rekatin e dytë, a është obligim që me`mumi të lexojë fatihanë dhe suren me zë të dëgjueshëm?

PËRGJIGJE: Është obligim që ti lexojë fatihanë dhe suren me zë të dëgjueshëm.

PYETJE: A është e lejueshme për një person që don të falë namazin e jacisë ndërsa xhemati po falin namazin e akshamit?

PËRGJIGJE: Nuk gjindet problem në këtë rast.

PYETJE: A e prish namazin mos interesimi i lartësisë së vendit ku qëndron imami i xhematit?

PËRGJIGJE: Nëse lartësia e vendqëndrimit të imamit është më tepër se sa lartësia përkatëse, namazi i xhematit është i pavlefshëm.

PYETJE: A gjindet ndryshim në çështjen e rregullsisë së leximit të imamit dhe me mumin në namazin që falet veçmas dhe atij që falet me xhemat, apo kjo është e përbashkët.

PËRGJIGJE: Nëse leximi i mukelifit nuk është e rregullt dhe nuk është në gjendje ta mësojë, namazi i tij është i rregullt, por që të tjerët të falen pas tij është problem.

PYETJE: Kur është e lejueshme për femrën që të jetë prijëse e namazit?

PËRGJIGJE: Për femrën është e lejueshme të prijë në namaz nëse xhemati janë femra.

PYETJE: Nëse nuk gjindet ndarës në mes meshkujve dhe femrave, atëhere si duhet të bëhet bashkimi i safeve ndërmjet tyre për të kryer namazin me xhemat?

PËRGJIGJE: Femrat të qëndrojnë pas meshkujve pa asnjë ndarës.

PYETJE: A lejohet namazi me xhemat pas ehli synetit?

PËRGJIGJE: Nëse namazi me xhemat pas ehli synetit është për të ruajtur unitetin Islam, lejohet të falet.

PYETJE: Si duhet të jetë pjesmarrja e jonë që jemi shia në namazet në xhamitë e vëllezërve të ehli sunetit të cilët lidhin duart kur falen? A është obligim për ne që të lidhemi njësoj si ata, apo të falemi me duar të lëshuara?

PËRGJIGJE: Nëse falja me ehli sunetin ka qëllim respektin, namazi me ata është i rregullt, por nuk duhet dhe nuk lejohet lidhja e duarve, me përjashtim të ndonjë emergjence të domosdoshme.

NAMAZI I XHUMASË

PYETJE: Cili është mendimi juaj rreth pjesmarrjes në namazin e xhumasë, ku dihet se ne jetojmë në kohën që imami i zamanit është i fshehur nga shikimet. Po ashtu ka persona të cilët besojnë se imami i xhumasë nuk është i drejtë, a u bie detyra për të marrë pjesë në namazin e xhumasë?

PËRGJIGJE: Edhe pse namazi i xhumasë në kohën që jetojmë është "vaxhib tahjirij" dhe nuk është obligim prezenca në të, por duke u bazuar tek dobitë dhe rëndësia e frekuentimit në këtë namaz, nuk është mirë që besimtarët për shkak të dyshimeve të posaçme rreth drejtësisë së imamit të xhumasë, apo të arsyeve të pa rëndësishme të ndalojnë vetat e tyre prej bereqeteve të këtij namazi.

PYETJE: Çfarë do të thotë shprehja "vaxhib tahjirij" në çështjen e namazit të xhumasë?

PËRGJIGJE: Kjo shprehje ka kuptimin që, mukelifi është zgjedhës, të falë namazin e xhumasë ose të falë namazin e ylesë.

PYETJE: A duhet të zgjidhen imamët e përkohshëm të xhumasë nga valiji fakih, apo imamët e xhumasë mund ti zgjedhin vetë këta persona si imamë të përkohshëm të xhumasë?

PËRGJIGJE: Është e lejueshme që imami i caktuar për namazin e xhumasë të zgjedhë zëvendësin e tij të përkohshëm, por për prijësinë e zëvendësit nuk janë të domosdoshme rregullat e caktimit nga ana e valijit fakih.

PYETJE: A lejohet falja e namazit të xhumasë në veçanti?

PËRGJIGJE: Prej kushteve të namazit të xhumasë është që ai të falet me xhemat dhe nuk lejohet të falet në veçanti.

PYETJE: Nëse një person ka për detyrë që të falë namazin e shkurtuar dhe ka dëshirë ta falë me xhemat me imamin që po fal xhumanë. A është i rregullt ky veprim i tij?

PËRGJIGJE: Namazi i xhumasë i personit udhëtar është i rregullt dhe është i mjaftueshëm për namazin e ylesë.

PYETJE: Nëse një person nuk arriti të dëgjojë dy hytbet e xhumasë dhe mbërriti në kohën që po falej namazi dhe u bashkua me falësit. A është i rregullt dhe i mjaftueshëm namazi i tij?

PËRGJIGJE: Namazi i tij është i rregullt dhe i mjaftueshëm edhe sikur të falë një rekat me imam, ose mbërrin në kohën që imami është në rukuin e rekatit të dytë.

NAMAZI I BAJRAMEVE

PYETJE: Sipas mendimit tuaj, në ç`farë lloj vaxhibi bëjnë pjesë namazi i xhumasë dhe ai i bajrameve?

PËRGJIGJE: Në kohën që ne jetojmë namazi i bajrameve nuk është vaxhib, por është mustehab, ndërsa namazi i xhumasë është vaxhib tahjirij.

PYETJE: A e prishin namazin e bajrameve shtesa apo pakësimi i kunuteve?

PËRGJIGJE: Nuk prishet namazi.

PYETJE: A falet kaza namazi i bajrameve?

PËRGJIGJE: Nuk falet kaza.

PYETJE: A gjindet ikamet për namazin e bajrameve?

PËRGJIGJE: Nuk ka ikamet.

PYETJE: Nëse imami i xhematit thërret ikamet për namazin e bajramit, ç`farë hukmi ka namazi i tij dhe namazi i pasuesve?

PËRGJIGJE: Thirrja e ikametit nuk e prish namazin e imamit e as të pasuesve.

NAMAZI I UDHËTUESIT

PYETJE: Vaxhibi i shkurtimit për udhëtuesin përfshin të gjitha farzet apo është e posaçme për disa prej tyre?

PËRGJIGJE: Vaxhibi i shkurtimit është i posaçëm për farzet e përbëra nga katër rekate që janë: yleja, ikindija dhe jacija, ndërsa farzi i sabahut dhe i akshamit nuk shkurtohen.

PYETJE: Cilat janë kushtet e shkurtimit të farzeve të përbëra me katër rekate?

PËRGJIGJE: Ato janë tetë kushte:

I pari: Udhëtimi të jetë dyzet e katër kilometra vajtje-ardhje drejtëpërsëdrejti, ose mulefekah me kusht që vajtja mos jetë më pak se njëzet e dy kilometra.

I dyti: Nijeti i përshkimit të largësisë së udhëtimit, sepse nëse nuk ka nijet largësinë, apo bën nijet jo të gjithë largësinë dhe pasi mbërrin në vendin e caktuar bën nijet që të shkojë në një vend tjetër, por në mes dy vendeve nuk gjindet largësia e duhur, nuk bën shkurtim.

I treti: Vazhdimësia e nijetit për përshkimin e largësisë, sepse nëse e ndërton nijetin para se të përshkruajë njëzet e dy kilometrat, apo është në mëdyshje, për atë nuk gjinden rregullat e shkurtimit.

I katërti: Mos të bëjë nijet ndërprerjen e udhëtimit gjatë përshkrimit të largësisë duke kaluar nga vendlindja e tij.

I pesti: Të jetë udhëtim me përmbajtje hallall, sepse nëse udhëtimi do të jetë për të vepruar një vepër haram, nuk bën shkurtim.

I gjashti: Udhëtari mos jetë prej atyre që kanë shtëpitë e tyre me vehte siç janë banorët bedevinj të cilët nuk kanë vend të caktuar, por, ata qarkullojnë nëpër vende që gjindet ujë dhe kullotë.

I shtati: Udhëtimi i tij mos jetë punë e tij siç janë shoferat, i njëjtë me këta është edhe ai që e puna e tij të jetë në udhëtim.

I teti: Mbërritja e udhëtarit në vendin e tarahusit që është vendi në të cilin nuk dëgjohet as ezani e as shikohen muret e vendit ku banon.